

Nâng cao kiến thức môi trường cho thanh niên có thể giúp Việt Nam thúc đẩy các hành động xanh vì kinh tế, con người và môi trường

Tại Việt Nam, thanh niên trong độ tuổi từ 15 đến 24 chiếm 1/4 dân số cả nước, là một cơ hội lớn về phát triển kinh tế - xã hội. Tuy nhiên, tiềm năng này chỉ có thể được khai thác đúng mức nếu thanh niên có thể tiếp cận nền giáo dục, y tế có chất lượng, có được việc làm tử tế và tham gia vào đời sống xã hội.

Dựa trên nghiên cứu ba nước do UNICEF và UNESCO ủy quyền về thúc đẩy nền kinh tế xanh bao trùm thông qua trao quyền và sự tham gia của thanh niên trong khu vực sông Mê Kông mở rộng. Những phát hiện trong bản tóm tắt này nêu bật những phản hồi và hiểu biết cụ thể của Việt Nam. Trong khi một số phân tích dựa trên nghiên cứu và đánh giá thứ cấp, một số ít các cuộc thảo luận nhóm nóng cốt và phỏng vấn cũng được thực hiện với thanh niên, các đối tác chính phủ và khu vực tư nhân.

Tôi có thể cảm thấy các bạn trẻ quan tâm đến các vấn đề môi trường, nhưng các em không có cơ hội được tích lũy kiến thức.

– một chủ doanh nghiệp xanh tại Việt Nam chia sẻ trong một nghiên cứu mới được tiến hành tại ba nước lưu vực sông Mê Kông về thanh niên và biến đổi khí hậu.

Môi trường chính sách tại Việt Nam

Trong báo cáo mới nhất về Đóng góp do quốc gia tự quyết định, Việt Nam cam kết đến năm 2030 sẽ giảm 8% tổng lượng phát thải khí nhà kính bằng nguồn lực trong nước, và mức giảm này có thể tăng lên đến 25% khi nhận được hỗ trợ quốc tế¹.

¹ UNFCCC. 2020. Đóng góp do quốc gia tự quyết định của Việt Nam.

- Các lĩnh vực ưu tiên giảm thiểu tác động của biến đổi khí hậu bao gồm năng lượng, nông nghiệp, sử dụng đất, thay đổi sử dụng đất và lâm nghiệp, và quản lý chất thải.
- Chính phủ Việt Nam đã phê chuẩn nhiều hiệp định quốc tế về biến đổi khí hậu và môi trường: Công ước khung của Liên Hiệp Quốc về Biến đổi Khí hậu (năm 1994), Nghị định thư Kyoto (năm 2002) và Thỏa thuận Paris (năm 2016).
- Chính phủ Việt Nam đã ban hành nhiều văn bản pháp lý phù hợp với các hiệp định quốc tế (Điều 68 Hiến pháp Việt Nam, Nghị quyết của Ban Chấp hành Trung ương Đảng Cộng Sản Việt Nam về chủ động ứng phó với biến đổi khí hậu, Tăng cường quản lý tài nguyên thiên nhiên và bảo vệ môi trường).²

Việt Nam cũng xây dựng một chiến lược quốc gia về biến đổi khí hậu, một chương trình mục tiêu quốc gia nhằm giảm thiểu tác động của biến đổi khí hậu và một chiến lược quốc gia về tăng trưởng xanh (ban hành năm 2012).

- Chiến lược quốc gia về tăng trưởng xanh thúc đẩy “tư duy xanh” và hướng đến giảm thiểu lượng phát thải khí nhà kính, tăng cường sử dụng năng lượng sạch, năng lượng tái tạo và thúc đẩy lối sống xanh.
- Chính phủ Việt Nam phối hợp với nhiều tổ chức và quốc gia khác về các vấn đề môi trường và đang triển khai nhiều chương trình về tăng trưởng xanh; nhu cầu kỹ năng xanh đã tăng lên ở 6 ngành có tốc độ tăng trưởng cao: xây dựng, vận tải, năng lượng, du lịch, sản xuất và dịch vụ khách hàng.³

Thanh niên ở Việt Nam chiếm một phần lớn lực lượng lao động, nhưng không phải tất cả các em có thể tìm kiếm được việc làm tử tế.

- Chính phủ Việt Nam đã xây dựng Chiến lược phát triển thanh niên giai đoạn 2011 - 2020, là khuôn khổ cho các bộ, ngành liên quan có biện pháp toàn diện đáp ứng nhu cầu và quyền của thanh niên.

² Viện Grantham về Biến đổi khí hậu, 2019. *Văn bản pháp lý về biến đổi khí hậu tại Việt Nam: Nghiên cứu quốc tế về hệ thống văn bản pháp lý về khí hậu năm 2015. Đánh giá văn bản pháp lý về biến đổi khí hậu tại 99 quốc gia*. Luân Đôn.

³ Cùng một cuốn sách, tr. 76–78.

- Để thúc đẩy tăng trưởng và nguồn nhân lực, Chính phủ Việt Nam đã thông qua Chiến lược phát triển giáo dục giai đoạn 2011 - 2020 và Chiến lược phát triển dạy nghề giai đoạn 2011 - 2020⁴. Cả hai chiến lược này nhấn mạnh đến dạy nghề và trách nhiệm trong các khu vực công và tư nhân.
- Vẫn còn tồn tại sự thiếu hụt nguồn lực kỹ thuật và cơ chế phối hợp giữa các bộ, dẫn đến sự không phù hợp giữa kỹ năng được đào tạo và kỹ năng cần thiết cho tuyển dụng. Ngoài ra, cũng có nhu cầu lồng ghép kỹ năng xanh và tăng trưởng xanh trong chương trình giáo dục kỹ thuật và dạy nghề (TVET).

Các cam kết quốc tế, chính sách và kế hoạch quốc gia về biến đổi khí hậu sẵn có công nhận nhu cầu nâng cao nhận thức, truyền thông và kết nối. Tuy nhiên, hiện chưa có một kế hoạch hành động thực chất nào về nâng cao nhận thức và truyền thông nhắm đến đối tượng thiếu niên và thanh niên.

Thành phần tham gia tham vấn tại Thái Lan

Nghiên cứu do UNICEF và UNESCO thực hiện hướng đến đánh giá (i) mức độ nhận thức về môi trường và biến đổi khí hậu của thanh niên; (ii) sự tham gia của thanh niên trong hoạch định chính sách, các phong trào hoặc đào tạo việc làm xanh; và (iii) nhìn nhận của các em về khả năng hay sự trao quyền có được từ sự tham gia đó.

Thanh niên tham gia tham vấn tại Việt Nam bao gồm học sinh trung học phổ thông độ tuổi từ 15 - 18 tại Hà Nội và khu vực nông thôn gần TP. Hồ Chí Minh, thanh niên đã đi làm trong độ tuổi từ 18 - 24 tại Hà Nội và các em trong độ tuổi từ 15 - 24 không đi làm và không đi học, cũng tại Hà Nội.

Ngoài ra, các bên liên quan của chính phủ và xã hội dân sự đã được cung cấp thêm thông tin thông qua các cuộc phỏng vấn cá nhân bao gồm 2 nhà hoạch định chính sách, 2 đại diện xã hội dân sự và doanh nghiệp xã hội, 2 chuyên gia về khoa học môi trường hoặc về bền vững và 1 chủ doanh nghiệp xanh..

⁴ Cùng một cuốn sách, tr. 74–75.

Các phát hiện

Về nhận thức và mức độ tham gia

Các bạn trẻ tham gia tham vấn thừa nhận tương đối bị động trong tìm kiếm thông tin về các vấn đề xã hội và không nhận thức rõ ràng về vai trò của mình trong giảm thiểu tác động của biến đổi khí hậu. Không có sự chênh lệch đáng kể nào về nhận thức giữa các em trai và em gái.

Các em cho biết chưa từng nghe về việc làm xanh trong chương trình tư vấn hướng nghiệp tại nhà trường, và các em cho rằng các công việc này nhiều khả năng sẽ không đảm bảo về khả năng tài chính. Một số em cho rằng các việc làm xanh, hoặc thân thiện với môi trường, là các công việc lao động chân tay như lao công quét đường. Một số ít em lấy ví dụ về sản xuất ống hút bằng tre là một lĩnh vực việc làm xanh.

Một số người được hỏi cho biết họ không có nhiều thông tin về việc làm xanh. Các em cũng cho thấy nhận thức hạn chế về chính sách môi trường và biến đổi khí hậu. Hầu hết họ không có thông tin đầy đủ về các ưu tiên của Chính phủ đối với các vấn đề biến đổi khí hậu và cho biết cần có thêm nhiều chính sách giải quyết tình trạng ô nhiễm, cũng như triển khai mạnh mẽ hơn tất cả chính sách, bao gồm xử phạt những trường hợp không tuân thủ. Các em cũng cho rằng Chính phủ cần trợ giá chi phí sản xuất cho các sản phẩm thân thiện với môi trường và có các ưu đãi tài chính khuyến khích mọi người làm việc trong các ngành công nghiệp xanh như tăng lương cơ bản và bảo hiểm việc làm.

Một số em đã tham gia Chiến dịch Mùa Hè Xanh và Phong trào Ngày Chủ nhật Xanh do Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh tổ chức. Các em khác thú nhận không quan tâm nhiều đến các vấn đề môi trường nói chung, hoặc chưa bao giờ nghe đến các sự kiện xanh, do đó các em không tham gia

Về trao quyền

Liên quan đến việc thể hiện quan điểm cá nhân về các vấn đề tại Việt Nam, các em thanh niên tham gia tham vấn đã thận trọng và do dự và không dám chắc các em có quyền tham gia vào các phong trào xanh hay không. Các em cho rằng các chuẩn mực xã hội không khuyến khích hoặc không cho phép giới trẻ thể hiện quan điểm của mình. Có một em chia sẻ,

Hầu hết các em cho biết có sử dụng các nền tảng mạng xã hội như Facebook, YouTube và Twitter để chia sẻ quan điểm của mình về các vấn đề hiện nay trong xã hội, bao gồm tình trạng ô nhiễm môi trường và biến đổi khí hậu. Giống với chia sẻ của các đại diện từ chính phủ và phi chính phủ, các em cho rằng mạng xã hội là một nơi các em có thể thẳng thắn bày tỏ quan điểm của mình, cũng như bắt đầu hoặc theo một xu hướng hoặc phong trào nào đó. Các em lấy ví dụ về những kênh của chính phủ, như Đoàn Thanh Niên và Thanh Niên⁵, là những kênh thúc đẩy sự tham gia của giới trẻ. Mặc dù các em biết về những cách thức các em có thể thể hiện quan điểm của mình tới chính quyền địa phương như gửi thư điện tử đến một văn phòng cụ thể hoặc đăng tải, chia sẻ bài viết trên Facebook, các em chưa bao giờ làm như vậy. Các em dường như cảm thấy không thoải mái và không quen với việc thể hiện những quan ngại của mình đến chính quyền địa phương hoặc Chính phủ. Một số em dường như không biết các em có quyền thể hiện ý tưởng và quan điểm cá nhân.

Các em thanh niên đã khẳng định những phát hiện cho thấy rằng có rất ít sáng kiến ngoại khóa được chính phủ hỗ trợ trên toàn quốc gia cho các em phát triển kỹ năng xanh. Các em, cũng như những người lớn được phỏng vấn, khuyến nghị Chính phủ tổ chức các khóa tập huấn và hỗ trợ tài chính để phát triển kỹ năng xanh và khởi nghiệp các doanh nghiệp xanh.

⁵ Các diễn đàn do Chính phủ Việt Nam tổ chức cho thanh niên tham gia và chia sẻ suy nghĩ của mình về các vấn đề môi trường.

“ Chúng em lo ngại rằng chúng em có thể bị một số người phản đối nếu nói lên quan điểm của mình. ”
– XXXXXXXXXXXXX

Khuyến nghị cho chính phủ hợp tác với thanh niên như là động lực của sự thay đổi

Các cơ sở giáo dục chính quy được nhìn nhận là có vị trí thuận lợi nhất để đảm bảo thanh niên nhận thức về các cơ hội xanh, việc làm xanh và kỹ năng cần thiết đối với các việc làm này nhưng tiềm năng của các cơ sở giáo dục lại chưa được khai thác đúng mức. Những người tham gia nghiên cứu đề xuất:

- Bộ Lao động - Thương binh & Xã hội cần lồng ghép các kỹ năng xanh, kỹ năng mềm trong hệ thống và chiến lược giáo dục kỹ thuật và dạy nghề. Cần tập trung xây dựng một chương trình dạy nghề toàn diện hơn nhằm thu hút sự tham gia của trẻ em gái. Bộ Giáo dục và Đào tạo cũng cần lồng ghép khái niệm trường học xanh và giáo dục xanh trong hệ thống giáo dục quốc gia với sự phân bổ ngân sách minh bạch.

Để trao quyền cho thanh niên thông qua hệ thống giáo dục và dạy nghề chính quy, những người tham gia nghiên cứu khuyến nghị:

- Lồng ghép kỹ năng xanh, như kỹ năng quản lý, tiếp thị hoặc truyền thông vào chương trình giáo dục và đưa các việc làm xanh vào chương trình tư vấn hướng nghiệp với những ví dụ thực tế về khả năng đảm bảo tài chính của các việc làm này.
- Tư vấn và đưa ra các ví dụ về việc làm xanh và giá trị của các việc làm này.
- Tập huấn giáo viên để nâng cao nhận thức về các vấn đề môi trường, biến đổi khí hậu và kỹ năng xanh.
- Bên cạnh lý thuyết cần bổ sung thêm các chuyến đi thực tế và các khóa tập huấn kỹ năng cho việc làm xanh.
- Liên kết trường học và khu vực tư nhân để tạo ra các cơ hội việc làm xanh cho thanh niên. Liên kết với các doanh nghiệp để cung cấp các vị trí thực tập và cơ hội việc làm cho học sinh, sinh viên.
- Thiết lập các nền tảng chia sẻ kiến thức với những người có kinh nghiệm thực tế về việc làm xanh để giúp các em học hỏi, nghiên cứu lựa chọn công việc và chia sẻ ý tưởng.
- Thúc đẩy các nguyên tắc bền vững trong hành động của học sinh, sinh viên, trong đó có lẽ lỗi làm việc.

Bên ngoài hệ thống giáo dục:

- Hỗ trợ Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh trao quyền cho thanh niên thông qua cung cấp các khóa tập huấn nâng cao năng lực và hỗ trợ tài chính. Đoàn Thanh niên là một tổ chức quyền lực có khả năng kết nối với thanh niên trên phạm vi rộng. Đoàn Thanh niên cũng có mạng lưới ở nhiều tổ chức và cơ quan; Chính phủ có thể sử dụng vị trí và mạng lưới của Đoàn Thanh niên để liên kết và trao quyền cho trẻ em gái và trẻ em trai.
- Các chuyên gia về môi trường tham gia tham vấn cho rằng Chính phủ có thể cải thiện việc truyền tải thông tin chính sách đến thanh niên và có các kênh phản hồi thông qua thiết lập các nền tảng để tiếp cận hoặc phát triển các sản phẩm nghe - nhìn.

“Xanh hóa đồng bằng sông Mê Kông: Hành động vì một nền kinh tế xanh hơn cho trẻ em và thanh niên” là một nghiên cứu nhằm hiểu rõ hơn về các cơ hội và rào cản để thanh niên tích hợp tính bền vững vào hoạt động kinh tế hiện tại và tương lai của các em. Nhận thức về các vấn đề bền vững đã phát triển trong thập kỷ qua, nhưng không phải lúc nào cũng dẫn đến những thay đổi đối với cách chúng ta sống và làm việc. Chuỗi tóm tắt chính sách này xem xét mức độ nhận thức và cơ chế hỗ trợ hiện tại ở Campuchia, Thái Lan và Việt Nam, đồng thời khám phá các cơ hội để trao quyền cho thanh niên đóng vai trò tích cực hơn với tư cách là tác nhân thay đổi vì một hành tinh xanh hơn.

Báo cáo đầy đủ và tóm tắt chính sách có thể được truy cập tại:

- UNESCO website: <https://bangkok.unesco.org/content/report-greening-mekong-action-greener-economy-children-and-youth>
- UNICEF website: <https://www.unicef.org/eap/research-reports>

Published in 2021 by the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, 7, place de Fontenoy, 75352 Paris 07 SP, France, UNESCO Bangkok Office and UNICEF

© UNESCO and UNICEF 2021

This document is available in Open Access under the Attribution-ShareAlike 3.0 IGO (CC-BY-SA 3.0 IGO) license (<http://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/igo/>). By using the content of this document, the users accept to be bound by the terms of use of the UNESCO and UNICEF Open Access Repository (<http://www.unesco.org/open-access/terms-use-ccbysa-en>).

Original title: Environmental Knowledge for Youth Can Help Viet Nam Accelerate its Green Actions for the Economy, People and Environment. Published in 2021 by UNESCO and UNICEF.

The designations employed and the presentation of material throughout this document do not imply the expression of any opinion whatsoever on the part of UNESCO and UNICEF concerning the legal status of any country, territory, city or area or of its authorities, or concerning the delimitation of its frontiers or boundaries.

The ideas and opinions expressed in this document are those of the authors; they are not necessarily those of UNESCO and UNICEF and do not commit the Organization.

Open Access is not applicable to non-UNESCO and UNICEF copyright photos in this document.

TH/DOC/SHS/21/023-P5-VN

UNESCO Bangkok Office Social and Human Sciences (SHS) Unit

Mom Luang Pin Malakul Centenary Building
920 Sukhumvit Road, Prakanong,
Klongtoei, Bangkok 10110, Thailand

shs.bgk@unesco.org
 +66 2 391 0577
 +66 2 391 0866
 <https://bangkok.unesco.org>
 @unescobangkok
 @unescobangkok
 @unescobangkok

UNICEF East Asia and Pacific Regional Office (EAPRO)

19 Phra Athit Road
Pranakorn, Bangkok
10200, Thailand

eapro@unicef.org
 +66 2 356 0400
 +66 2 280 3563
 www.unicef.org/eap
 @unicefeap
 @UNICEF_EAPRO
 @unicef.eap

